

dar dels gossets: Kluge, s. v. *klaff, kläffen*): a ells precisament s'acosta la *cl-* inicial de la variant cat. *clapir*.

Tanmateix la identitat d'usos entre els fr. *glapir* i *glatir* (veg. Littré, i *DGén.*) i les considerables discrepàncies entre el mot romànic i el germànic, pel que fa a les formes, i en el conjunt semàntic, ens aconsellen descartar aquesta idea, llevat de la mesura en què aquest germanisme, si no com a ètimon, pogué obrar com a contaminador de GLATTIRE fent-ne *glapir*. En total, però, i vist que tothom reconeix que el fr. *japper* és creació onomatopeica, i que el ll. GLATTIRE també ho era, la solució més simple i segura em sembla admetre senzillament que *glapir*, *clatir*, i cat. *clapir* són meres alteracions de l'històric GLATTIRE per aquests diversos factors onomatopeics.

En català *glapir* apareix des del DTo. (1647): «*glapir* o lladrar poc: latratus caninus, parvus, rarus, submissus» (p. 335b5 en l'ed. de 1767); i és almenys curiós, i no pas inversemblant que sigui exacte, el fet que també el registri amb el sentit translàtic: «*glapir* o comptar els bossins al qui menja: cibos ab ore comedentis expetere, extrahere» (ibid., 335b10); Belv. i Lab. 1839 remetent des de *glapir* a *clapir* i expliquen aquest com «*clapir los gossos*: latir, clamose latrare», «*clapit*: latido, clamorus latratus». Tort. *glapir* «lladrar el gos que va de caça» (BDC III, 99), i usat per Vergés Paulí (*Espurnes* v, 174; dóna la cita s. v. *tormina*).

D'altra banda hi ha *clapir* «cert lladrar dels gossos que rastregen la caça», segons DAG, a Agramunt i StLlorenç dels Piteus; amb ex. de *clapit* 'lladruc d'alegria' en Bosch de la Tri. (*Pla y Montanya, DAG.*), maestr. *clapir* «els gossos: lladrar fort, parats de mostra a on hi ha un conill encavat» i «*clapir de fam*: qui té molta fam», «*clapit*: lladrit, latido, ladrido», GaGirona (*Voc.*, p. 153); «Diu lo Valí: --- Jo juro fer-li entendre bé al ca cristià / que no m'espanten massa los seus *clapits!*» (GaGirona, *Seidia*, p. 120); pall. *clapir* (JLluís, *Els Pastors i les Tempestes*, p. 7). I encara amb altres variants onomatopeiques, que reforcen la meva convicció exposada a dalt: eiv. *glepar* (PzCabr.) o *glapar* (*AlcM*) d'on el postverbal *glep*; *nyapir* alta-ribag. («lo gos no *nyapibe* i jo ---» a Aneto (1957); Monòver *llapir* (SGuarner, *Canyis*, p. 153).

DERIV.: *Glatit* 'clam agut': «algun tremolós *glatit*, efecte del excés del intern sentiment, vingué a entelar la tersura d'aquella veu masclé y potentia, produhint pell de gallina als oyents», MriVayreda (*Sang Nova* III, vi, 198); amb el sentit etimològic: murcià *llati(d)o* («sintió unos *llatios* que pegaba er perrow» en Díaz Cassou, *Literatura Panocha*, GaSoriano, p. 76).

Aglapir o bé *glapir* apareixen ja un cop en la *Comtessa Fidel*, narració de c. 1400: «El rey de aquella terra cassava en aquell bosc --- e los cans comensaren *aglapir* devés la dona que sentiren al bosch» (en la primera edició, BSAL x, 54, imprès així, en NCL. XLVIII, 108 com. a *glapir*), isolament cronològic que no fa gaire suspecta aquesta aparició del mot. Avui *aglapir*, amb aplicació als gossos, s'usaria en emp., Gan-

desa, Tortosa i Vinaròs, així com mall. i eiv., segons *AlcM*; segons un jove felanitxer (c. 1960) a Mallorca es diu que «els cans *aglapeixen* un conill; els lladrucs que peguen quan encalquen un conill de prop» (ex. en una cobla mall., per a un gos que assenyala una cabrida perduda, en *AlcM*); d'ací es passa a *aglapir* 'descobrir' mall. i eiv. (AMAlcover; i veg. les cites de Moll en BDLC xiv, 1925, 8).

Ho digué Marian Aguiló parlant del 'glapir' dels gossos: «veuen el vent del Caçador i senten l'*aglapir* dels cans que mena» (*Antol. Poët.* 1975). En fi acaba estenent-se a d'altres accs. diverses: 'agafar (el tren)' (AMAlcover, BDLC x, 217); 'agafar (desprevingut)': «una nit ataquen els moros el campament, i *aglapint* adormides les guaites, amb olles de sofre i pega, calen foc a les torres i testudos», Ribas de Pina (*Conq. de Mallorca*, 15), 'notar' (BDLC ix, 339); 'arregar' B. Torres (*Costa i Llobera*, p. 25). *Aglapit* 'crit (que fa una persona)' (*Segadors de Lluçmajor*, BDLC xiv, 209). *Aglapir* a l'Empordà sembla haver-se estès fins a la idea de 'aferrat': «són germans de la gleva, arbres d'un plançó humà que han vist passar per damunt d'ell les ruades dels pobles, anant i venint dels Pirineus, mentre ells, *aglapits* a la terra, servaven la sang pura de tota barreja forastera», Coromines (*Gràcies de l'Empordà*, p. 34).

Glapeig, Glapera, Glapitar, Glatidor, glatiment; glatit, Aglapida, aglapidor, aglapiguera.

1 St. Pere nasqué a València de pare mossàrabs, segurament poc abans de la Conquesta i fou bisbe de Jaén; però les obres que n'han circulat (p. p. P. A. Valenzuela) presenten un llenguatge de característiques posteriors al S. XIII i sovint tèrboles, en part almenys apòcrif. Aquí també fa desconfiar aquest estrany mot *aros* (mal copiat per *ders* potser?) —

2 Des de passatges com aquests verdaguerians, es pot explicar que a Menorca *glatir* hagi pres el sentit de 'dragar, engolir' parlant de la terra (si bé pogué ajudar-hi la influència del mot paral·lel al fr. *engloutir*, de GLUTTIRE, *deglutire, glotir* 'engolir', VRoss. P137v1): «es jovenet es perdé de vista, com si la terra se l'hagués *glatit*: si no havia fuyt, s'havia fus», Camps Merc. (*Folkl.* II, 82). — 3 De l'etimologia i el trànsit semàntic del mot català ja va dir alguna cosa Spitzer, *NphMgn.* 1913, 157ss. En Sainéan (*BhZRPPh.* x, 45) es poden veure alguns paral·lels semàntics des de 'glapir' a 'desitjar'.

Glauba, glaubar, V. esglaubar

Glauberita, del nom de *Glauber*, metge i químic alemany († 1668). □ 1.ª doc.: 1868, SLitCosta.

GLAUC, 'verd clar', pres del gr. *γλαυκός* 'brillant', 'glauc', per conducte del ll. *glaucus*. □ 1.ª doc.: 1917, DOrt. Figura certament en l'Odissea de Riba (1919), i creia recordar-lo en Costa i Llobera. «De l'Atlàntic *glauc* i pollent / a l'Adriàtic respident, / he vist la terra i la gentada», Coromines (O. C. 1397, 16d).

DERIV.: *Glauculent, Glauci* [1868, SLitCosta]